

BALTIJA

Literatūrinis-kultūrinis almanachas

Spaustuvē „Druka“
Klaipēda
2015

Leidinį finansavo:
Lietuvos kultūros taryba
Klaipėdos miesto savivaldybė

ISSN 0235-8409

© Lietuvos rašytojų sąjungos Klaipėdos skyrius, 2015
© Spaustuvė „Druka“, 2015

TURINYS

vietoj įžangos

Sigitas Poškus / 5
Apie kalbą

mūsų jubilatai

Elena Skaudvilaitė / 7
XXX

Jonas Kantautas / 10
Iš gyvenimo prozos
Kartų kartoj

Juozas Šikšnelis / 14
Iš paistaliojimų apie penkias stichijas bei materijos elementus

Algis Kuklys / 18
Duobė

originalioji kūryba vaikams

Ona Jautakė / 24
Ugnelė
Pavėsis
Slėpynės

Varnos skrenda į pietus

Violeta Židonytė / 28
Mano žydintis pasaulis
Pakalbėk su lietučiu
Geriausia gyventi miške

Alfonsas Jonas Navickas / 34
Aš ir žolynai
Stintos, stintos!

Sigitas Poškus / 36
Šokanti karvė

Tomas Dirgėla / 54
Lapanga

Nijolė Kepenienė / 63
Laumelės

Daiva Molytė-Lukauskienė / 66

Gintarinės istorijos

istorija

Aušra Kavaliauskienė / 73

Lietuvininkų apranga XIX a. pabaigoje – XX a. pirmojoje pusėje pagal Ievą Simonaitytę

Egidijus Bacevičius / 85

Puošnioji kurėnų vėtrungė – atvirlaiškis iš praeities

įžvalgos

Arvydas Juozaitis / 102

Kodėl Mažoji Lietuva?

menas

Petras Šmitas / 127

Skulptorė Violeta Skirgailaitė – organizatorė, kūrėja, pedagogė

jūros druska

Sigitas Šileris / 142

Atmintis

įvykiai

Jovita Saulėnienė / 157

Rokas Flick – 2014 m. Ievos Simonaitytės literatūrinės premijos laureatas

Juozas Šikšnelis / 161

Keli žodžiai apie Vytautą Brencių

Vytautas Brencius / 163

Liūdnai apie meilę

Laiškas iš jūros draugo žmonai

Juozas Šikšnelis / 165

Atidengta atminimo lenta Pauliui Dreviniui

In Memoriam / 166

Užgeso poetės Onos Dovidavičiūtės-Pučenos gyvybė

2014 m. Klaipėdos kultūrinio gyvenimo kronika / 167

Sigitas Poškus

APIE KALBĄ

Keistas sutvėrimas – kalba. Kartu ir sena, ir jauna. Kiekvieną dieną keičiasi, užsiaugina naujus žodžius, nors jų, atrodo, ir taip užtenka. Kitą dieną vakarykščiai žodžiai – seni, nes jaunesnių atsirado. Ir visi žodžiai – vakar dienos ir rytojaus – sukrenta į didelę skrynią. Ji nepilna, kol nors vienas vaikas į ją savo naujus žodžius beria.

Jeigu žodžių pritrūkstame, galime iš skrynios pasemti arba naujų, tam reikalui tinkamų, susikurti. Svarbu – kuo tiksliau pasakyti. Kitaip niekas tavęs nesupras.

Įdomi žmogaus ir kalbos pradžia. Ką tik gimę viso pasaulio vaikai kalba viena kalba su žmonėmis, debesimis, vėju, vandeniu, gyvūneliais. Kalba refleksiniais šūksniais: *a, e, i, o, u*. Tik vėliau, įsiklausę į artimuosius, ima tarti žodžius *mama, tėtė*. Paskui, gal trečią, išmoksta žodį *miau* – tai katinėlį reiškia. O net visi seno katino *miau* taip ir lieka šūksniu, žodžiu netampa. Jo *miau* gali reikšti daug ką: *atėjau, užlipai ant uodegos, esu alkanas, man nepatinka*. Kaip Jonuko ir Onelės kūdikystėje *a, o* ar *i*.

Kūno kalba irgi daugel net be garso pasako: akimis, rankomis, kojomis, poza. Šią kalbą moka, susikalba visi gyvulėliai, visi žmonės, kad ir tolimiausiame pasaulio krašte gyventų.

Kalba kiekvienas medis, žolės stiebas, šypsena, kai į tave žiūri. Kai kartais pyksta, irgi kalba.

Bet nei lapas, nei lietus, nei diena nėra kalba be tavęs.

mūsu jubiliātai

Elena Skaudvilaitė

Gegužės 12 d.

Kalbasi Irma Antanaitytė

Kokius esminius pokyčius savo kūryboje užfiksavote laikui bėgant?

„Lietuvių literatūros enciklopedijoje“ (2001) Vytautas Kubilius mano kūrybą apibūdino taip: „Naivaus poetiškumo jausena, jaugusi į gimtojo kaimo „rojaus kerTELĖS“ atsiminimus, išsiplečia į pasaulio darnos ir kosminio grožio („nebūtis nėra“) apdainavimą rimuotais ketureiliais, artimais ramybės ir pamaldumo dvasia J. Baltrušaičio poezijai.“ Jurgis Baltrušaitis, kiek jį suvokiu, yra gana vienodas, pasikartojantis, tačiau kūrybiškai savęs neangažuojantis. Drįstu manyti, kad ir šiuo atžvilgiu esu į jį šiek tiek panaši. Kas tie esminiai pokyčiai ir ar jie kiekvienam poetui privalomi? Manau, svarbesnė poezijos dorybė yra gyvas širdies balsas.

Esu aptikusi gana įdomią menotyrininko Tomo Sakalausko mintį, esą „dieji poetai geruosius dalykus parašo jaunystėje“ – jis pateikia Vytauto Mačernio pavyzdį. Pritartumėte?

Menotyrininko T. Sakalausko mintis nėra nauja, bet jai nepritarti nėra pagrindo. Ypač jei turėsime galvoje meilės lyriką. Žinoma, išimčių būna. Na, o pateikiamas V. Mačernio pavyzdys neįtikina. Kas žino, kokia galėjo būti to didžio talento vėlyvoji kūryba?..

Ką manote apie rašytojų tekstus, narpliojančius patį rašymo procesą ar, pavyzdžiui, poeziją apie poeziją?

Manyčiau, jog tai – ne grožinės kūrybos sritis.

Kuo sunkiau Jums, tuo tekstui lengviau?

Bepigu tiems, kurie rašo panašiai, kaip gieda paukščiai giesmininkai. Bet ar daugeliui „giedoti“ pašauktų žmonių duota tokia dovana? Kadaisė teko apie tai kalbėti su keliais poetais (iš Maironio poetinės mokyklos). Jie tikino, kad poetinis žodis turi išlėkti iš burnos spontaniškai ir nesulaikomai. Aš savuosius taisau, braukau eilutes ir posmus, trumpinu eilėraščių, kitą visai išbrokuoju ar ieškau geresnio varianto.

Ką teigiama pastebite dabartinėje literatūros teritorijoje?

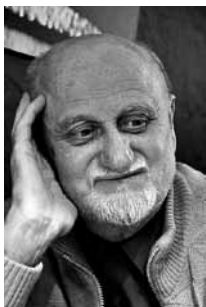
Lengviau būtų atsakyti į priešingą klausimą... o ir ne juokas aprėpti tą teritoriją...

XXX

Mano vakaras – be tėvo žodžių...
Mano vakaras – be tėvo išminties...
Mano vakaras – be buvusiojo grožio,
Kai lyg saulės vaikeliu jauties...

Mano valanda priešpaskutinė –
Su skriauda, su vienumos šalčiu.
Kur žmogaus namai, kur jo tėvynė?
To nesitikėjau, ką jaučiu...

2014 m.

Jonas Kantautas

Spalio 16 d. – 75 metai

Kalbasi Irma Antanaitytė

IŠ GYVENIMO PROZOS

Kokius esminius pokyčius savo kūryboje užfiksavote laikui bėgant?

Kaip iš gyvenimo prozos išsirinkti skaidriausius poezijos lašus?.. Juk reikėjo dirbti ir užsidirbti, kad galėtum mokytis vidurinėje bei studijuoti, kad sugebėtum gyventi ir išgyventi. Ir tai buvo ypač svarbu ne sribams, ne aktyviems komunistinio gyvenimo bei kolūkių kūrėjams, ne užsiimantiems sovietinio gyvenimo panegirika, o sąžiningai dirbantiems doriems žmonėms nykaus ir pavojingo pokario metu. Tad kritiškai vertinantiems sovietinio gyvenimo keistenybes ir apie tai kartais pernelyg aštriai viešai prabylantiems į literatų šeimą patekti nebuvo lengva... Ypač pavojinga buvo kritikuoti žvejybos laivynų vadovus, mėtančius laivų įgulas po žūklavietes tai šen, tai ten... Be to, daugelį metų teko skirti žurnalistikai, kurios, kaip ir lietuvių kalbos, mokiausi Vilniaus universitete, tik retkarčiais atsigavindamas ir prabildamas poetišku vaizdu bei žodžiu. Į esminius pokyčius tradicinėje poezijoje tuo metu nebuvo kada rimtai ir atsakingai gilintis...

Esu aptikusi gana įdomią menotyrininko Tomo Sakalausko mintį, esą „didieji poetai geruosius dalykus parašo jaunystėje“ – jis pateikia Vytauto Mačernio pavyzdį. Pritartumėte?

Savaime aišku. Tik tų „didžiųjų“ Lietuvoje nesimėto. Tuo labiau kad tada, kai greta bildėjo traukiniai į Sibirą ir oras buvo pritvinkęs baimės, mums, karo ir anks-tyvojo pokario vaikams, rūpėjo ne tai. Jauniems literatams ir kūrybai buvo reikalin-gos nors šiokios tokios sąlygos, apie kurias dabar net nepagalvojama. Šias temas liečiu ir dešimtojoje knygoje „Jūrą ir dangų“. Žinoma, kas to nepatyrė – kažin ar mane supras... Kad galėčiau ramiai ir netrukdomai rašyti jaunystėje, reikėjo ne at-sižadėti, kaip tėvui patarus pasielgiau aš, o „laiku“ tapti komunistų partijos nariu.

Ką manote apie tekstus, narpliojančius rašymo procesą ar, pavyzdžiui, poe-ziją apie poeziją?

Priklauso nuo sugebėjimo pasistiebti... Ir nuo įgimto pomėgio užtvoti kitam per galvą ar užsiimti savigyra. Beje, apstu keistenybių ir mūsų „Baltijoje“. Štai praėjusių metų almanache tiesiai šviesiai drebiama: „...aš gal vienintelė arčiausiai marinisti-nės poezijos.“ Deja, šio teiginio autorė nepatvirtina „nepaneigiamais faktais“: kad jos kūryboje gilus dvasinis ryšys su jūra atsirado pagulėjęs ant Baltijos plaunamo Palan-gos smėlio, ne kartą sūriu vandeniui sudrėkinus ne vien padus, bet gal ir papus, o svarbiausia – apsvaigus nuo gryno oro ir bangose išsimaudžiusios saulės...

Nemėgstu įmantrių tekstų, kuriuose už žodžių – vien tuščiai skambanti nyka. Argi būtina pasakyti kuo įmantriau, kad atrodytum protingesnis bei originalesnis? Juk „sulaišyti“ tekstai kelia ne pasigėrėjimą autoriaus išmintimi ir išprusimu, o vien šleikštulį. Ne veltui sakoma, jog tiesa ir grožis – paprastume. Nors iš tolo trenkiantys losjonais ir odekolonais visa tai temato su prastumo ženklu. Argi ne mielesnė mūsų liaudies, mūsų protėvių išmintis, lyginant su rafinuotų, kuo įmantriau paslėptų min-čių tekstu... Kam tie blizgučiai, kai galima pasakyti paprastai ir aiškiai. Vandenyne toks fantazuotojas padėtų ne išsigelbėti, o nuburbuluoti į dugną... Į gyvenimą žvel-kime atviromis akimis, tik tada jį pamatysime tikrą, neištepliotą – tokį, koks jis iš tiesų ir yra... Ir jaunimui padėkime jį pažinti... Kam slėptis už netikėtų žodžių, slėpti aiškią mintį už terminologijos, už įmantriai suraizgytų proto džiunglių?

Kuo sunkiau Jums, tuo tekstui lengviau?

Toks klausimas tinka nepažinusiame tikro vargo ir nepatyrusiam tikrų pavojų. Jei-gu sunku rašyti, argi būtina kankinti popierių ir save? Pastabus bei jautrus skaitytojas bet kurį kūrėją sukritikuos – rašančiojo ir skaitančiojo vibracijos vargu ar gali visiškai sutapti... Nemanau, kad pastarajam patiks daug paaiškinantys knygoje „Jūrą ir dan-gų“ iš konteksto išimti šie – gal pernelyg atviri – mano autobiografijos posmai:

...jūroj ir kemsynuos
stengiausi išlikt:
spjaudė – trypė – mynė
į purvus kiti – –

motinos netekęs
tėvą praradau:
nuo vaikystės metų
išgyvent bandau

vaikas dar – arimuos
nugarą lenkiau...
jūrų praradimuos
pragarus lankiau...

dirbau kiek galėjau –
mokiaus naktimis...
vandenyno vėjai
čaižė mirtimi

kad „nėjau į žmones“ –
į komunistus –
tad ir kapitono
posto nebebus!

...mėnesiams atgulęs
komos pataluos
ašarom mėnulį
maldavau vaduot...

...siekiu – nepasiekiu –
vien žaizdas turiu...
be partinių skėčių
iš dangaus buriu –

Ką teigiamo pastebite dabartinėje literatūros teritorijoje?

Kaip skaitytojas, ryškių atradimų nematau. Pastaruoju metu mano dėmesį dažniau patraukia rimuoti tekstai, o jų – mažėja. Man poezija – tai visų pirma muzika, gyvenimo ir gamtos muzika. Kuo ji rūstesnė – tuo tikresnė... Svarbu, kad keltų dvasią ir padėtų pamatyti nors mažą dalį dangaus begalybės. Ir, žinoma, kad kuo plačiau atvertų vartus į jūros, į vandenyno erdves. Priešingu atveju – kam tada literatūriniam-kultūriniam almanachui vadintis „Baltija“?

KARTŲ KARTOJ

Užaugo jūra. O laivai sumenko –
Pakilo bangos virš visų krantų –
Bet aš – nustvėręs galingiausią lentą –
Į tavo kranto užantį skrendu.

Klastingai šypsos iš dangaus mėnulis
Ir rodo kelią tarp gašlių bangų,
Kurios įkyriai man ant sprando gula –
Ilgai net savo kelio nerandu – –

Tik nenutolk, žalių krantų žvaigždele,
Leisk prisiglaust po tavo sparneliu –
Ir ant pečių užglostyt savo kelią,
Kurio palikti toliuos negaliu...

Pajausk – mieloji – mano kelio vingius,
Pasidalinkim praeities našta...
Kas tinka tau, o kas abiem pritinka –
Tesprenžia mus pakeičianti karta – – –

2015 m. gegužės 3 d.

Juozas Šikšnelis

Kovo 1 d. – 65 metai

Kalbasi Irma Antanaitytė

Kokius esminius pokyčius savo kūryboje užfiksavote laikui bėgant?

Net savikritiškiausias žmogus, o ypač kūrėjas, nedrįs prisipažinti, kad laikui bėgant silpsta jo kūrybinės galios, regėjimas ir gebėjimas pastebėti, fiksuoti bei vertinti. Bet, deja, taip yra. Ar tai tiesiogiai veikia kokybę? Be abejo. Tad tik nesavikritiškam narcizui gali atrodyti, jog kuo tolyn, tuo jo raštai labiau kvėpia Nobelio premija. Bet, nežiūrint į viską, vis atrodo, kad genialūs kūriniai dar bręsta. Tikėjimas, jog dar sukursi kažką didingo, ir yra visos kūrybos *perpetuum mobile*.

Esu aptikusi gana įdomią menotyrininko Tomo Sakalausko mintį, esą „dieji poetai geruosius dalykus parašo jaunystėje“ – jis pateikia Vytauto Mačernio pavyzdį. Pritartumėte?

Yra dar viena mintis: kas iš mūsų jaunystėje nerašė eilių. Gyvenime visada pasitaiko išimčių iš taisyklių. Vienas parašo jaunystėje, kitas (retai) – gilioje senatvėje, bet daugiausia tokių, kurie iš viso nieko neparąšo, nebent anoniminių skundą ar komentarą internete. O išplėtojant T. Sakalausko mintį, reikėtų prisiminti, kad V. Mačernis nespėjo pasenti...

Ką manote apie rašytojų tekstus, narpliojančius patį rašymo procesą ar, pavyzdžiui, poeziją apie poeziją?

Čia, matyt, galvoje turimas klausimas: ką tuomi norėjo pasakyti poetas? Kūrinių interpretacijos? Kada ant lėkštelės pateikiami atsakymai, metaforų paaiškinimai...

mai, teksto šifravimai ir pan. Kada iš skaitytojo pavagiamas malonumas pačiam susivokti, ką gi tas poetas norėjo pasakyti. Išeitys yra kelios: jeigu rašytojas rašo taip painiai, kad nė pats nesupranta, kas ir kaip, tekstą aiškina; bet jeigu nepasitiki skaitytoju, tada tokiam raštininkui reikia mušti per nagus geležine liniuote.

Kuo sunkiau Jums, tuo tekstui lengviau?

Tekstui nei šilta, nei šalta, čia reikėtų galvoti apie tą, kurio akys braido po tekstą. Tad sakyčiau taip: kuo rašytojas sunkiau „gimdo“ tekstą, tuo skaitytojas pajunta didesnę palaimą skaitydamas kančiose pagimdytą kūdikį.

Ką teigiamo pastebite dabartinėje literatūros teritorijoje?

Nežinia, ar tai teigiama, bet rašančių, ko gero, daugiau nei skaitančių. Ir nematyti jokios tendencijos, kad santykis gali keistis. Kaip išmokyti žmones skaityti? Receptų daug, tik pagijimo galimybių mažai. Ko trūksta toje teritorijoje? Mano nuomone, lietuvių rašytojams reikia labiau atsipalaiduoti, nes jie kone visuotinai siekia sukurti pasaulinio lygio šedevrus visai nesirūpindami, ar tiems šedevrams atsiras bent keli skaitytojai. Atvirkščiai – reikėtų siekti sukurti skaitalą (nebijokime šio žodžio, nes jo šaknis yra „skaityti“, ne, sakykime, „tuštintis“). Juk susidomėjimas knyga prasideda nuo skaitalo. Neteko girdėti, kad tauta masiškai imtų ieškoti intelektualios knygos. Niekada iki tol nebuvo užkietėjusiais knygos mėgėjais lyg susitarę ima ieškoti madingo skaitalo. Rašytojai turi laikas nuo laiko nusileisti nuo savo Jakobo kopėčių, kuriomis bando pasiekti dangų, ir atiduoti duoklę eiliniam, bet dar nepamiršusiam raidžių žmogui. Gal tada padaugės skaitančiųjų?... Ir dabartinėje literatūros teritorijoje išvysime teigiamus poslinkius?...

IŠ PAISTALIOJIMŲ APIE PENKIAS STICHIJAS BEI MATERIJOS ELEMENTUS

Vanduo yra vienas svarbiausių mūsų organizmo elementų, tiksliau, antras pagal svarbumą po deguonies. Suprantama, paistaliojimai be sakinio iš enciklopedijos, tiksliau, iš interneto praranda savo žavesį, bet šiandien ne visai apie tai, kas svarbu, o kas ne. Nes šiandien apie vandenį, kuris prikelia, paguldo, pasodina, sušildo ir sušaldo, nuprausia ir sutepa. Žodžiu, tai universali priemonė, kuri gali pataisyti arba pagadinti mūsų gyvenimą. Sunkiai aprašoma, todėl puikiausiai tinka paistaliojimams. Pilstymui iš tuščio į kiaurą, nes yra skysto pavidalo, todėl teka. Daug ir tuščiai plepantis – pilsto vandenėlį. Vanduo nuplauna nuodėmes, netgi nekaltą kraują, – užtenka prisiminti evangelinę sceną, kurioje Poncijus Pilotas, įsakęs nukryžiuoti Jėzų, plaunasi rankas. Metaforiškai, nes jis nei badė ietimi, nei smaugė, vadinasi, tik simboliškai susitėpė rankas. Simboliškai ir nusiplovė. O kaip patogu vandenyje nusiplauti ne tik kūną, bet ir suteptą mundurą! Prisdidirbi iki ausų, susitėpi iki pamušalo, o vandenyje gali išsiskalbti ir lyg niekur nieko vaidinti nekaltą avinėlį ar tautos didvyrį. Jeigu neužtenka grynojo vandens plaunančios galios, prašome – platus pasirinkimas cheminių priemonių, nuo *Dosios*, kuri yra man geriausia, iki *Persil* – vokiška kokybė. Ką reiškia ne vietoje ir ne laiku sušlapti, tiksliau, susišlapinti? Aiškinti nereikia, nes tai dažnai baigiasi tragedija. Veidu į purvą ar dar žemiau. Įvaizdis, reputacija kenčia. Tarkime, esi pakviestas į elito pobūvį, apsirėdai šviesiu rūbu, o suvaikščiojęs „ant mažo“ tualete... ne, ne apsišlapini, o tik apsilaistai, bemazgodamas rankas. Kaip pasirodyti tarp elito pažibų? Negi pulsai aiškintis, kad čia visai ne tai, ką jie galvoja. Kas patikės? Kiekvienas sprendžia pagal savo sugedimo laipsnį. Bėlieka lįsti po rankų džiovintuvu. Bet ar padės? O ką kalbėti apie sušlapimą šaltą dieną? Sloga neatsipirksi, plaučių uždegimas garantuotas. Bet ką čia tik apie buitį ir apie buitį. Pakalbėkime apie dvasią, kuri irgi gali sušlapti. Nuo ašarų, pavyzdžiui, nors ir sunku įsivaizduoti, nes dvasia yra viduje, o ašaros teka į išorę. Jei tekėtų į vidų, niekas net nenujaustų, jog verki. Verksmo, kaip vyksmo, esmė yra parodomoji, todėl netikėkite pasakymais „pasislėpiau, kad niekas nematytų ir išsiverčiau“. Jeigu taip, kam tada pasakoji? Pasislėpei, išsiverkei, nusivalyk skruostus ir kibk į darbą, nėra ko girtis. Tad ašaros ne sušlapina, neapsunkina, o kaip tik atvirksčiai – nuplauna kenčiančią dvasią.

Tądien, kai tai, dėl ko čia aušinu burną ir pilstau iš tuščio į kiaurą, įvyko, nelaimės nepranašavo nei žvaigždžių išsidėstymas, nei Naglis Šulija ar politinis, norėjau sakyti, lavonas, bet tik apžvalgininkas, kuris įtikinamai praneša, iš kurios pusės laukti agresijos, aiman! Tądien šalyje nesiautė joks politinis cunamis ar audra

stiklinėje, net vietinio spindesio žvaigždutės nesirengė didintis savo išmatavimų, tad bulvariniai leidiniai iš gėdos net pageltonavo. Taigi nelaimė ateina nepranešus, protėviai žinojo, ką sako. Tądien, kaip įprasta, užsukęs į vonią nusiprausiau ir, savo nelaimei, o gal laimei, pasižiūrėjau į veidrodį, kabantį virš praustuvo. Nemėgstu to daryti, tai yra žiūrėti į save veidrodyje, nes vaizdas jame pakerta pasitikėjimą savimi ir tikėjimą ateitimi, kad baltos plastmasės rėmuose kabančiam portretui nelemta nuversti kalną, perplaukti jūrų bei peržengti Rubikono, nes viskas jau praeityje, deja... bet šį kartą pasižiūrėjau ir nutirpau – išvydau nepažįstamą žmogų, tiksliau, žmogų be veido. Nepatikėsite, žinau, ir man buvo sunku tuo patikėti, bet žmogiškieji veido bruožai buvo aptirpę: nei antakių, nei blakstienų, nosies vietoje beformis kauburys, o lūpų vietoje tik kreivas plyšys. Atrodė, kad prausiausi ne vandeniu, bet mažiausiai druskos rūgštimi, kuri be skausmo ištrynė mano bruožus. Žmogus be veido, kaip Roberto Musilio žmogus be savybių? Kaip įrodyti savo tapatybę? Muitininkai nepraleis, sic!!! Žmona į lovą nepriims, nors, tiesą sakant, jau metai, kai miegame atskirai. Nepuoliau panikon, tik pasidavęs instinktui dar kartą šliukštelėjau rieškučias vandens ir visas prigimtinis mano veido grožis, dėl kurio prieš tai gerokai krimtausi, grįžo į baltus plastmasinius rėmus virš praustuvo.

Algis Kūklys
Vasario 15 d. – 65 metai

Kalbasi Irma Antanaitytė

Kokius esminius pokyčius savo kūryboje užfiksovotė laikui bėgant?

Šis klausimas įdomus, netgi provokuojantis, tačiau... Vienaip savo kūrybą vertina autorius ir visai kitaip – literatūros kritikai. Jeigu pažvelgiu į savo skystus kūrinėlius, kai buvau Klaipėdos jaunųjų rašytojų sekcijos nariu, tai matau didelį skirtumą. Juk ne kiekvieno prozininko kūriniai publikuoja „Metai“, „Literatūra ir menas“ ar „Gintaro lašai“. Tiesa? O jeigu mano novelės ten suranda vietos, reiškia, man charakterio (sepuku) nereikės daryti. Kol kas, žinoma.

Esu aptikusi gana įdomią menotyrininko Tomo Sakalausko mintį, esą „didieji poetai geruosius dalykus parašo jaunystėje“ – jis pateikia Vytauto Mačernio pavyzdį. Pritartumėte?

A. a. T. Sakalauskas, kurį pažinojau, nėra joks menotyrininkas. Tuomet ir mane reikėtų vadinti menotyrininku, nes parašiau ir išleidau penkias knygas, skirtas dailininkams, skulptoriams, be to, turiu taikomojo meno (dailiosios keramikos) dailininko diplomą. Poetai Česlovas Milošas, Josifas Brodskis ir kt. Nobelio premijos laureatai brandžius kūrinius parašė būdami ne jaunuoliai. Galbūt, jie yra gražios išimtys. Manau, kad čia svarbiausia ne amžius, bet ryškus talentas. Jeigu jo neturi, tai nepadės joks amžius.

Ką manote apie rašytojų tekstus, narpliojančius patį rašymo procesą ar, pavyzdžiui, poeziją apie poeziją?

Rašytojų ir poetų tekstai apie kūrybą gali būti įdomūs, tačiau man labiau patinka poetų eseistiniai tekstai. Toks didysis grandas kažkada buvo Eduardas Mieželaitis, o aš dar universitete domėjausi meninės publicistikos ypatybėmis. Pavyzdžiui, dailės pasaulyje labai nedaug dailininkų, kurie sugebėtų atlikti kelias partijas – tapytojo ir dailės vertintojo. Toks buvo Augustinas Savickas. Pamario krašte toks ryškus autorius yra Gintaras Grajauskas.

Kuo sunkiau Jums, tuo tekstui lengviau?

Tai yra senos tiesos, nes „lengvai“ rašo paviršutiniški žmonės ir, be abejo, grafomanai.

Ką teigiamo pastebite dabartinėje literatūros teritorijoje?

Teigdama „dabartinėje literatūroje“, Jūs tikriausiai norėjote pasakyti „dabartinėje lietuvių literatūroje“... Aš pastebiu labai įdomų reiškinį. Tai talentingų moterų rašytojų avangardas, kuris ryškiai įrašė savo vardus ir pavardes. Anksčiau to nebuvo. Bet vis dėlto svarbiausia, kad nepritrūktų gerų skaitytojų, o gabus jaunimas pakeis nusenusių ir nieko naujo nepasakančius autorius. Tokia gyvenimo ir kūrybos evoliucija. Amen.